

# TAAL MET PLEZIER

Leerjaar 3

## *Leesteksten*

© Copyright 2023

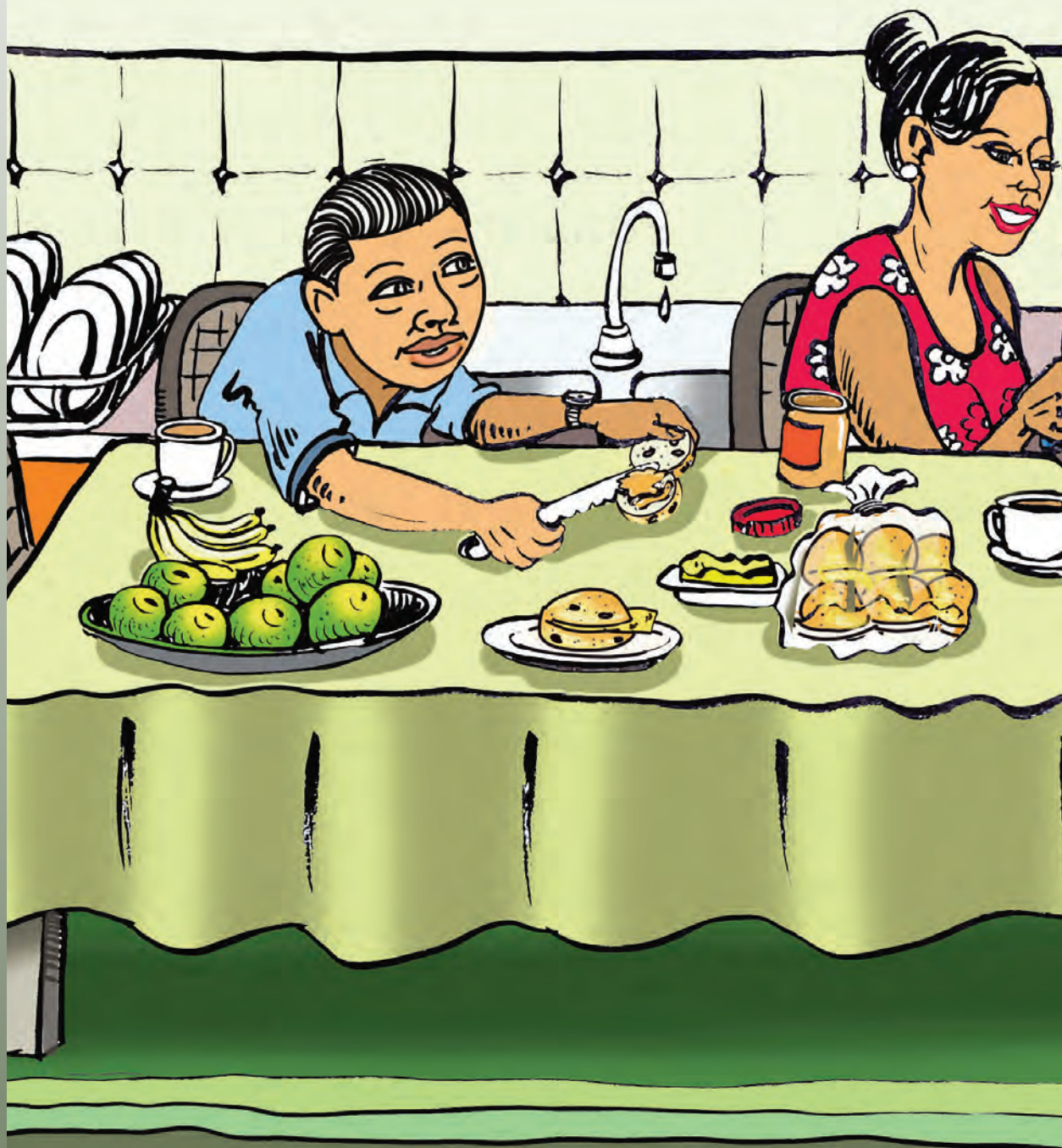
Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.  
Paramaribo, Suriname

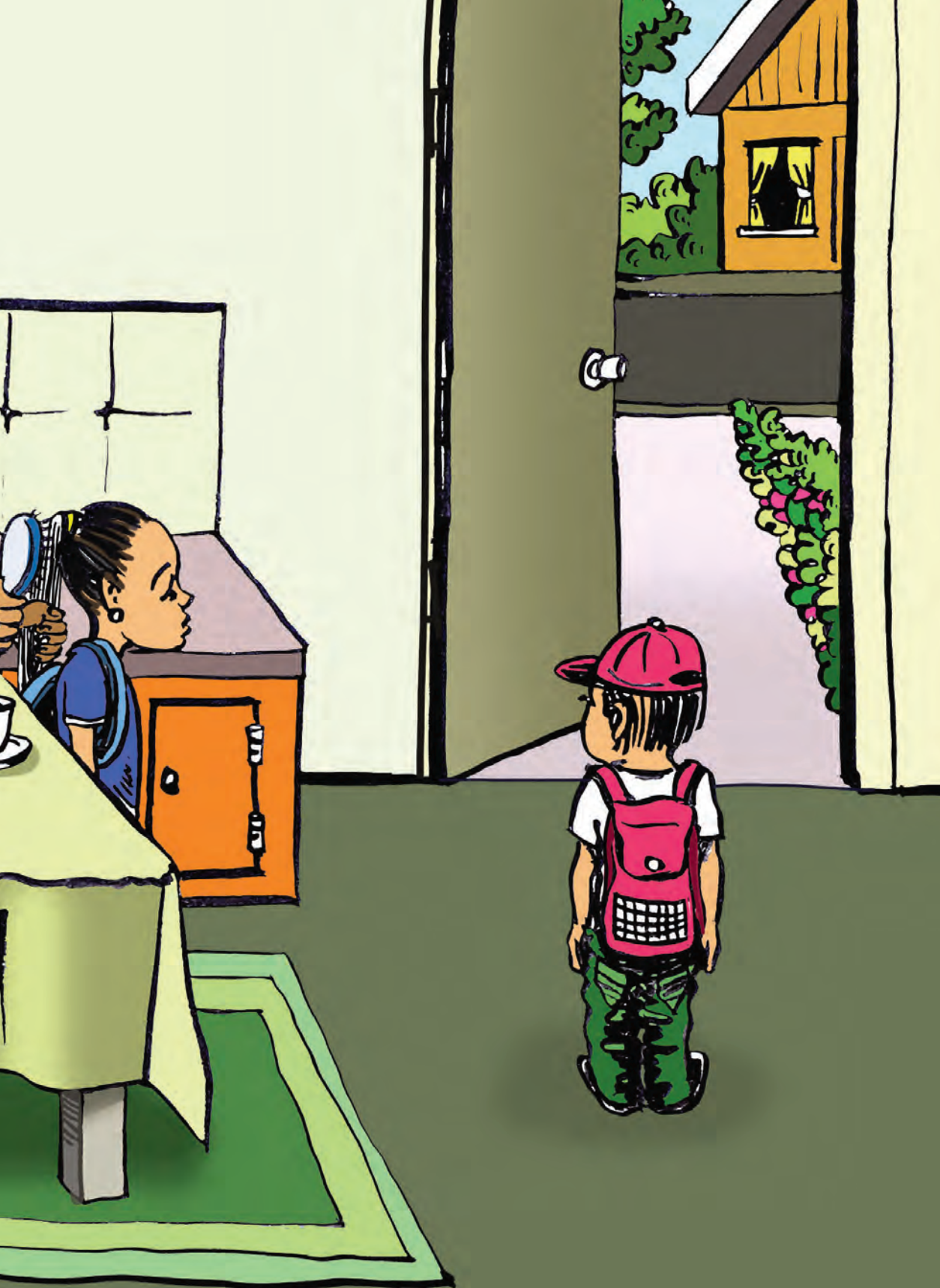
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

# INHOUDSOPGAVE

|    |                                   |                 |    |
|----|-----------------------------------|-----------------|----|
| 1. | <b>Sam en Kim gaan op reis</b>    | Stomme -e       | 6  |
| 2. | <b>Feest in het dorp</b>          | Wachtwoorden    | 10 |
| 3. | <b>Feest van kleur</b>            | Fopletter       | 14 |
| 4. | <b>Feest van licht</b>            | Fopletter       | 18 |
| 5. | <b>Een lekker hapje</b>           | Verkleinwoorden | 22 |
| 6. | <b>Linda komt op de televisie</b> | Chinese letter  | 26 |

|     |                                 |                   |    |
|-----|---------------------------------|-------------------|----|
| 7.  | <b>De teevee</b>                | Bankletter        | 30 |
| 8.  | <b>De kaaimandans</b>           | Drieteckenklanken | 34 |
| 9.  | <b>Houtsnijwerk</b>             | Langermaakwoorden | 38 |
| 10. | <b>De bus van Humbert Lieuw</b> | Viertekenklanken  | 42 |
| 11. | <b>De stamboom</b>              | Voorvoegsels      | 46 |
| 12. | <b>Skinnie loopt weg</b>        | Achtervoegsels    | 50 |







# 1

## Sam en Kim gaan op reis

Mama wekt Sam en Kim.

Opstaan Sam, opstaan Kim, het is al zes uur.

Sam staat op, maar Kim ligt nog. Ze heeft nog slaap.

Sam roept: sta op Kim!

Straks zijn we te laat en ik wil graag een  
plaats naast een ruit.

Kim en Sam gaan vandaag met de klas op reis.

Ze gaan naar het vlinderpark.

Kim trekt een blauwe jurk aan en

Sam een groene broek.

Mama zegt: zet je pet op, de zon is fel.

Papa van Sam en Kim zit in de keuken.

Papa maakt het ontbijt klaar, terwijl mama het haar van Kim kamt.



Papa roept: het ontbijt staat klaar!

Doe het maar in een zak papa,

ik eet wel in de bus, roept Sam.

Ik ook, zegt Kim.

Hmmm, bol met kaas en ook bol met pindakaas.

Dat lusten ze wel.

Kim en Sam groeten hun ouders.

Mama geeft ze elk een kus en ze gaan naar school.

Op school is het een drukte.

De bus staat al op het schoolerf.

Als de bus vol is, gaan ze weg.

Sam is blij, want hij heeft een plek naast een ruit.







## 2

## Feest in het dorp

Nelson woont in Toekoekamp.

Dit dorp ligt aan een rivier.

Vandaag is men blij in het dorp.

Nelson lacht, Orviel lacht en Dalmar lacht ook.

Het krutuhuis is af.

Het krutuhuis is een zaal in het dorp.

De bouw duurde twee jaar.

Maar nu is de zaal echt af.

Het is een pracht van een zaal.

De vlag is in top, hoog in de lucht.

Er zijn veel gasten uit andere dorpen.

Nelson wacht op Zanta.

Zij komt van ver.



De tocht van haar dorp naar Toekoekamp duurt een poos.  
Nelson is moe van het wachten. In de verte ziet hij een boot.  
Hij tuurt en ja, daar komt de boot waar Zanta in zit.  
De boot schuurt zacht tegen de kant.  
Er zijn veel mensen in de boot. De boot heeft ook vracht.  
Dag Zanta! Hoor je oom Pieka op de drum?  
Kom snel de awasa dansen.  
Nelson danst. Orviel, Dalmar en Zanta dansen ook.  
Ze dansen tot ze moe zijn. Iedereen klapt.  
Dan krijgen ze koek en stroop. Zanta heeft slaap.  
Ze gaat naar de gastenhut. Al snel valt ze in slaap.  
Maar het feest gaat door tot in de nacht.







# 3

## Feest van kleur

Soerin speelt vaak met Roekmien,  
want hij woont naast haar.

Op een woensdag klopt hij weer op haar poort.

Dag Roekmien, kom je mee naar mijn huis?

De vader van Soerin zit op het balkon.

Dag meneer, groet Roekmien.

Dag Roekmien, groet hij ook.

Soerin vraagt of Roekmien weet  
dat vrijdag een feestdag is.

Ja hoor, zegt ze. Het is het feest van kleur.

De deur van het huis staat op een kier.

Ssst, zegt de vader van Soerin.

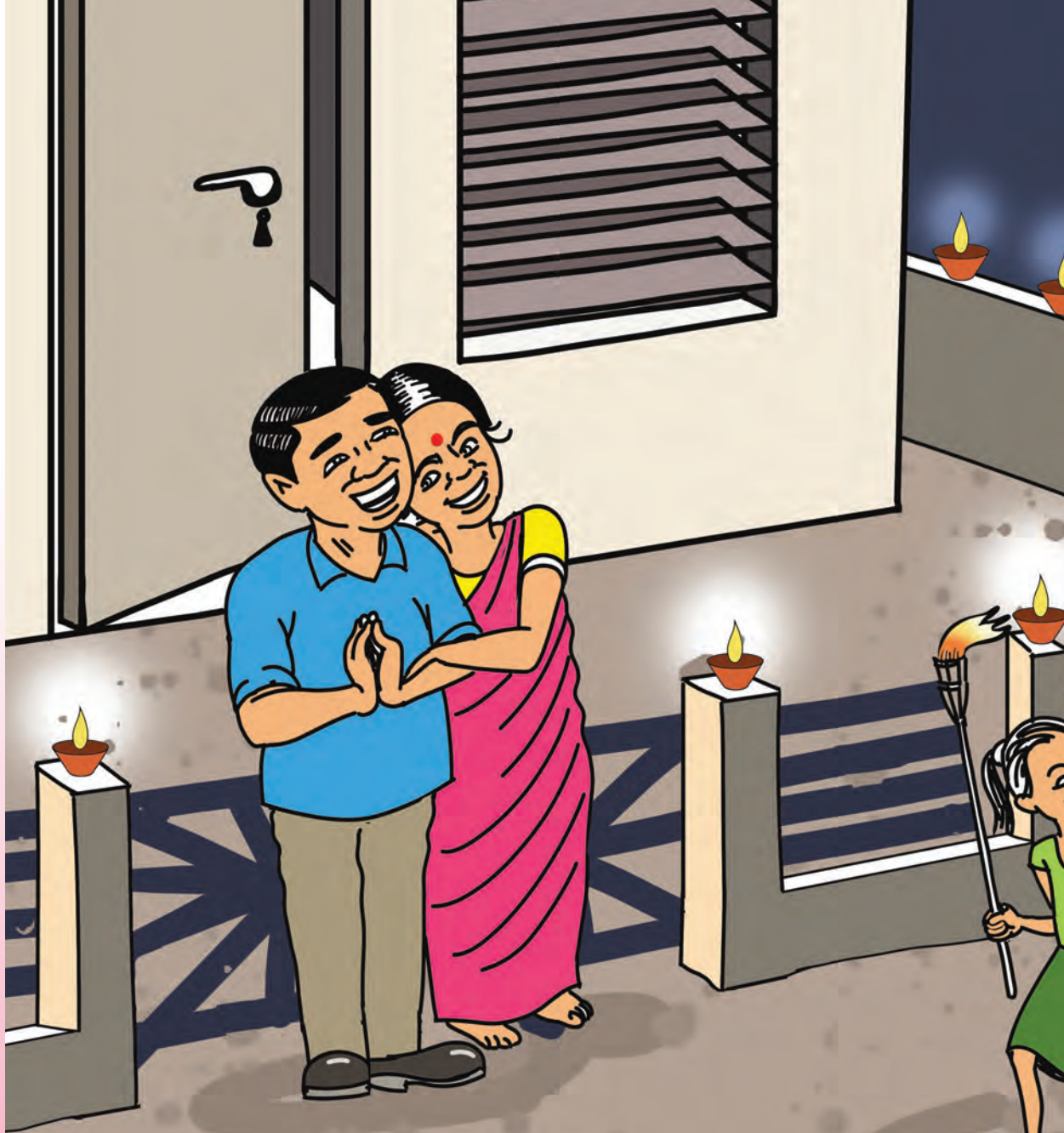
Nani slaapt, stoor haar niet.

Soerin pakt een plastieken zak van een stoel.

Hij laat zijn buurmeisje zien wat erin zit.



Een bus poeder. De poeder is blauw.  
Er is nog een bus, met oranje poeder.  
Hij heeft ook groene poeder.  
Daarmee kleur ik vrijdag oma Nani, zegt Roekmien.  
Vrijdag mag ze niet boos worden.  
Vrijdag moet iedereen blij zijn.  
Er is nog meer in de zak.  
Een soort poederverf die je nat moet maken.  
Het is dan net pap.  
Dat smeer ik vrijdag op je neus, zegt hij.  
Wat leuk, zegt Roekmien.  
Ik wil paars en voor jou zet ik groen.  
Mag ik dat nu al doen?  
Goed hoor, zegt Soerin.  
Dan zijn we al klaar voor het feest.







# 4

## Feest van licht

Ken je de maan?

In de nacht, zie je hem hoog in de lucht.

Soms zie je de maan groot.

Soms zie je de maan half.

En soms zie je de maan niet.

Dan is de lucht zwart en zie je bijna niets om je heen.

Vandaag is het zo een nacht.

Het is ook een feestnacht.

Het is een feest van het licht.

Er gaat een optocht zijn.

Meera en Kamla wachten op de stoet.

Ze staan voor hun huis, bij de poort van het erf.

Meera heeft een toorts: een stok met een vlam.



Kamla heeft ook een toorts.

Oo, daar komt de stoet.

Van ver af zien ze de lichten.

Als de stoet voorbij is, sluiten Meera en Kamla aan.

De stoet loopt door de buurt.

Veel mensen kijken naar de optocht.

Na drie kwartier is de stoet weer bij het huis van Meera en Kamla.

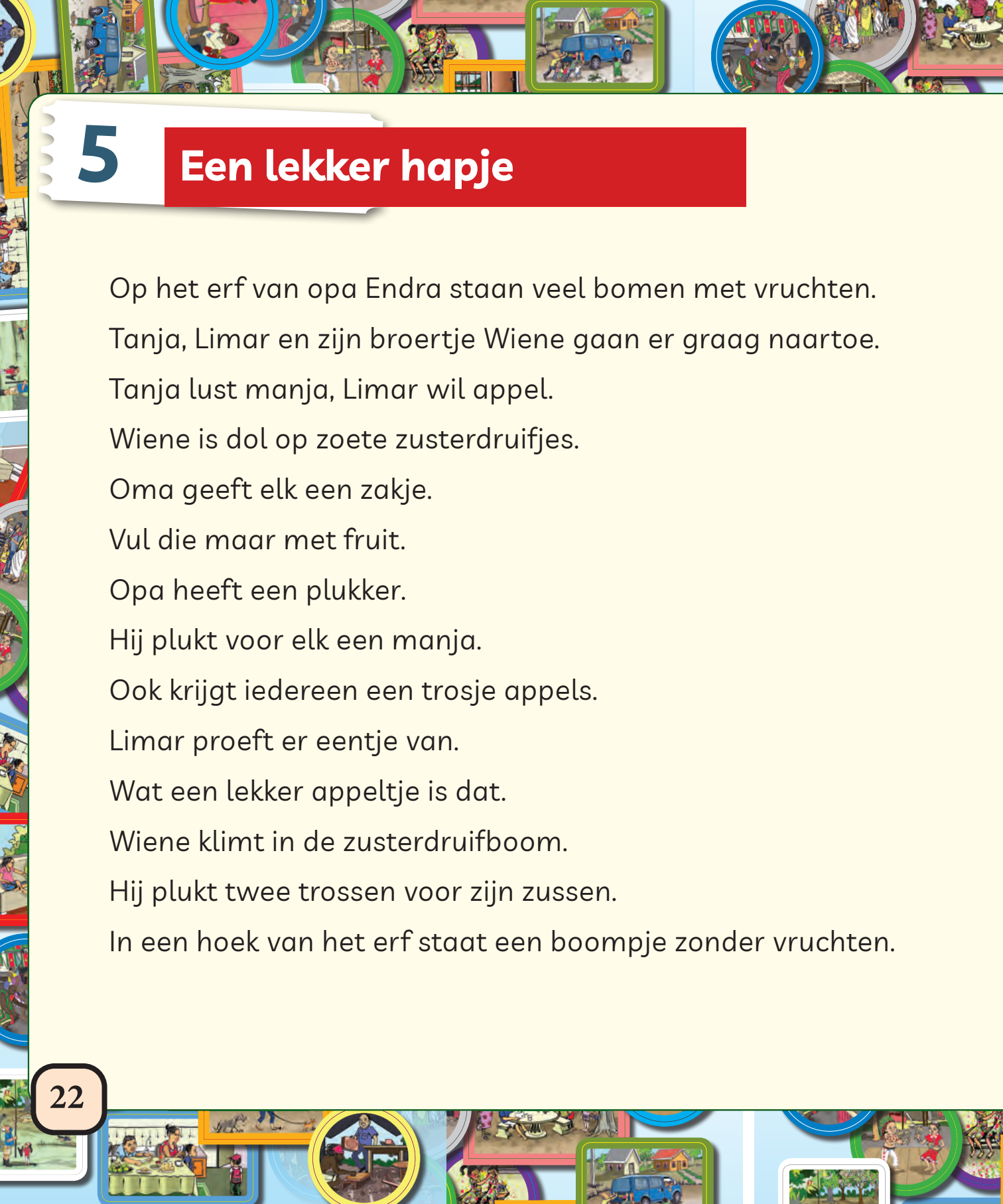
Mama en papa staan voor de poort.

Ze wachten op Kamla en Meera.

Het feest is voorbij.







# 5

## Een lekker hapje

Op het erf van opa Endra staan veel bomen met vruchten.  
Tanja, Limar en zijn broertje Wiene gaan er graag naartoe.  
Tanja lust manja, Limar wil appel.  
Wiene is dol op zoete zusterdruifjes.  
Oma geeft elk een zakje.  
Vul die maar met fruit.  
Opa heeft een plukker.  
Hij plukt voor elk een manja.  
Ook krijgt iedereen een trosje appels.  
Limar proeft er eentje van.  
Wat een lekker appeltje is dat.  
Wiene klimt in de zusterdruifboom.  
Hij plukt twee trossen voor zijn zussen.  
In een hoek van het erf staat een boompje zonder vruchten.



Het is een olijfboom.

Hij is nog jong.

Opa plukt nog een manja. Die is boomrijp.

Boomrijp is nog niet helemaal rijp.

Je mag de manja al plukken, maar hij is nog een beetje groen.

Opa zegt dat boomrijpe manja lekker smaakt met lotis.

Opa weet wel hoe je die maakt.

Ze gaan naar de keuken van oma.

Hij doet twee schepjes bruine suiker en sambal in een kleine kom.

Hij voegt ketjap toe en roert alles door elkaar.

Klaar is kees.

Limar doopt een stukje groene manja in de lotis.

Mmmm. Dat is smullen.







# 6

## Linda komt op de televisie

Linda heeft een lange jurk aan van rode zijde.

Haar witte schoentjes glimmen.

Op haar lippen heeft ze rode lippenstift.

Aan haar oortjes hangen oorbellen.

Ze heeft ook een ketting om haar hals.

Aan haar vinger draagt ze een ring.

Vandaag moet ze eruitzien als een filmster.

Linda zingt als een twatwa.

Ze is de winnares van een talentenjacht.

Daarom mag ze vandaag zingen voor de president.



Het komt op de teevee.

Mama, papa en haar broer Joesoe mogen mee.

Je draagt veel bling bling, zegt Joesoe.

Linda steekt haar tong uit.

Ben je soms jaloers?

Nee hoor, zegt Joesoe.

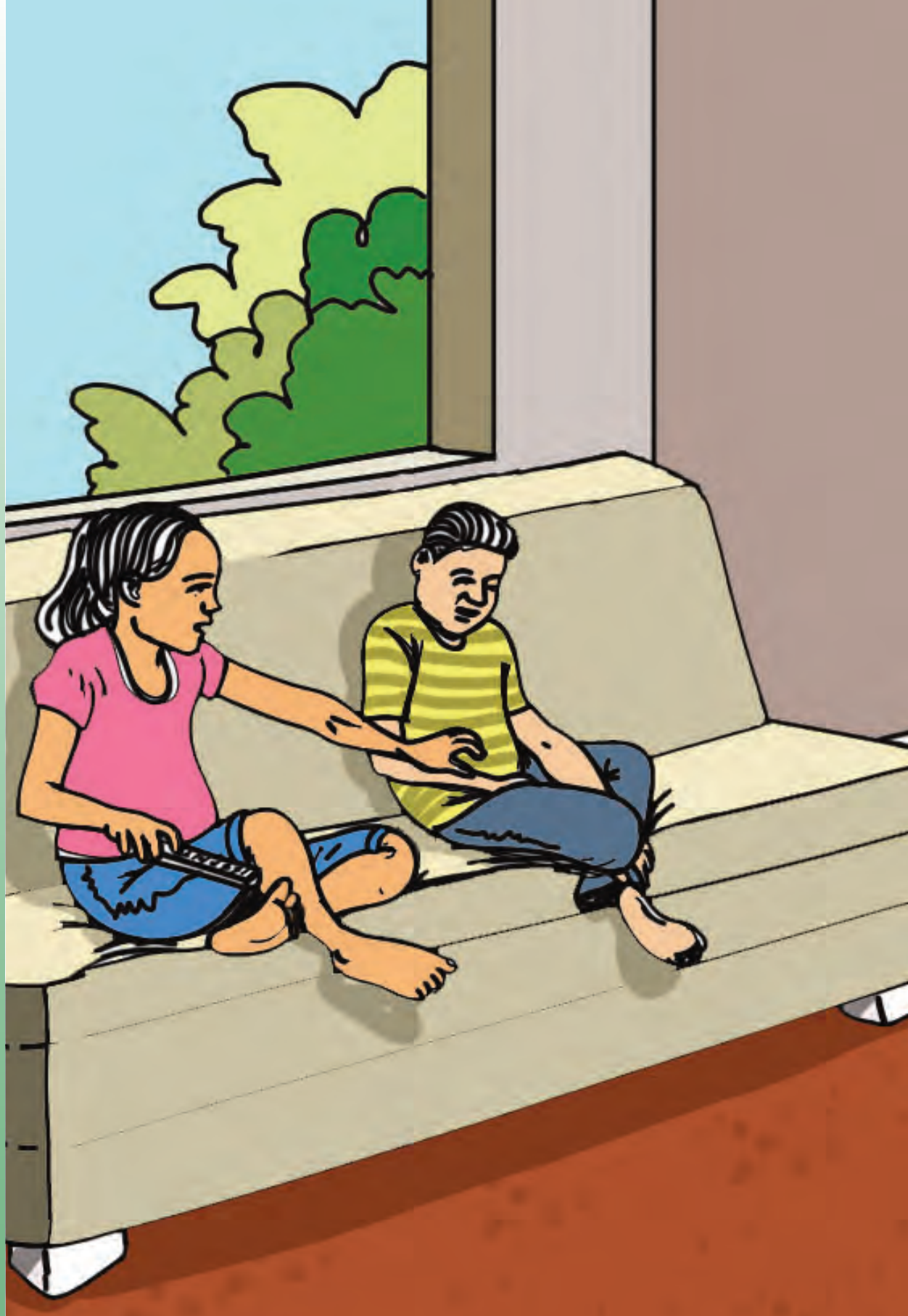
Hij wijst naar zijn oor.

De ring in mijn oor is ook blingbling.

We moeten gaan, roept mama.

We mogen niet te laat komen.

Linda komt op de televisie.







# 7

## De teevee

M.= Mama   K.= Kitling   H.= Henk

M.   Henk, Kitling, waar zijn jullie?

K.   Hier ma, op de bank in de voorzaal.

H.   We kijken teevee: naar een tekenfilm.

K.   De film heet 'De toverdrank van Meester Wong'.

M.   Jullie kijken al de hele middag naar de televisie. Dat is te lang.

H.   De film duurt niet lang meer.

M.   Dat zeggen jullie elke keer. Ik maak het toestel uit.

K.   Nee ma, alsjeblieft. Dan weten we niet hoe de film afloopt.

M.   Vooruit, naar buiten. Henk, jij moet het balkon nog vegen.

H.   Ma, doe toch niet zo streng. Waarom kijk je niet met ons naar Meester Wong?

M.   Henk, sta op van de bank. Er is werk aan de winkel.

H.   Hoeft Kitling niets te doen?

- 
- M. Kitling, breng de bezem voor Henk.  
Help me daarna met de vaat.
- K. Waar is de bezem?
- M. De bezem hangt aan de blauwe plank in de gang.
- H. Mogen we weer teevee kijken als we klaar zijn?
- M. Er zijn zoveel andere leuke dingen. Buiten spelen.  
Voor de poes zorgen.
- K. Dat doen we toch ook.  
Op school spring ik touwtje in de pauze.
- H. Ik zorg voor Bingo, de poes. Ik geef hem brokjes.
- M. Dat is flink van jullie. Morgen is meester Wong  
weer op de teevee, op een andere zender.
- H. Mogen we morgen de hele film zien?
- M. Zeker wel. Maar nu moeten jullie aan het werk.
- 







# 8

## De kaaimandans

Elwa kijkt naar haar kostuum. Het is echt mooi.

Een rode rok en een rode zweefbloes.

De rok heeft wit met rode bolletjes aan de zoom.

Elwa draait zich een paar keer om voor de spiegel.

Jasir heeft een witte broek met franjes aan.

Om zijn nek heeft hij een brede ketting van kraaltjes.

Het mooist is zijn verentooi.

Die heeft groene en blauwe veren van een papegaai.

Elwa en Jasir zitten in een inheemse dansgroep.

De groep heet Wajonong.

Tante Kamala heeft daar de leiding.

Zaterdag moeten ze optreden in de Palmentuin.



Papa brengt ze met de auto naar de oefening.  
Hij zit al te wachten achter het stuur.  
Hij toetert. Wat een lawaai is dat.  
“Doei, doei,” groeten de kinderen mama vlug.  
Er zijn nog acht kinderen in de dansgroep.  
De groep ziet er fraai uit in klederdracht.  
De dans van de kaaiman is het leukst.  
Naar links, naar rechts, naar voren, naar achteren en dan hap.  
Bij hap moeten ze met hun voet op de vloer stampen.  
Tante Kamala is tevreden.  
“Jullie zullen het publiek zeker boeien,” zegt ze.  
Elwa en Jasir kunnen bijna niet wachten tot zaterdag.







# 9

## Houtsnijwerk

De werkplaats van August Pansa ligt vol hout.

“Hout is goud,” zegt August vaak.

Hij is kunstenaar. Hij maakt houtsnijwerk.

Hij zaagt het hout op maat en schuurt het glad.

Dan kerft hij lijnen, driehoeken, rechthoeken en ruitjes erin.

Samen vormen zij een patroon.

Het houtsnijwerk is te koop in een kunstwinkel in de stad.

De eigenaar is een vriend van hem. Hij heet Robin Bansee.

Elke maand komt hij langs. Vandaag is hij er weer.

“Dag August. Hoe gaat het?” vraagt hij.

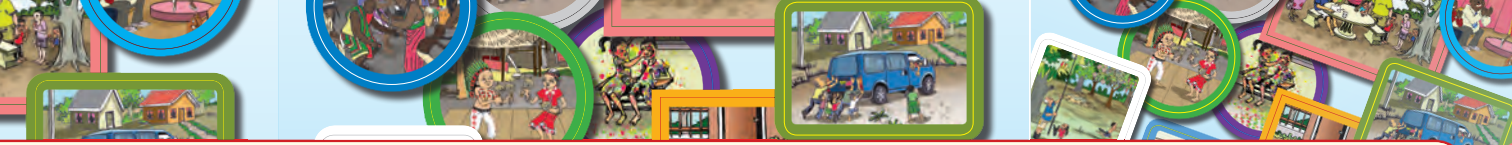
“Wat voor moois heb je voor mij?”

“Dag Rob, het gaat goed,” zegt August.

“Ik heb een tafel en een opbergkist.”

Het houtsnijwerk op het deksel van de kist is heel fraai.

August zegt dat het patroon voorspoed en rijkdom aangeeft.



De kist is veel waard. Wie hem koopt, zal veel geld krijgen.

Robin krabt achter zijn oor. Zou dat echt waar zijn?

De tafel is een bijzettafel met drie poten en een rond blad.

“Die is voor gasten,” legt August uit.

“Je kan er een glas en een bord op zetten.”

Robin kijkt nog wat rond.

August haalt een kleine pagaai uit een mand.

“Deze pagaai is wel mooi, maar hij is voor de sier.

Je kan er niet echt mee roeien.”

“Leuk voor toeristen,” zegt Robin.

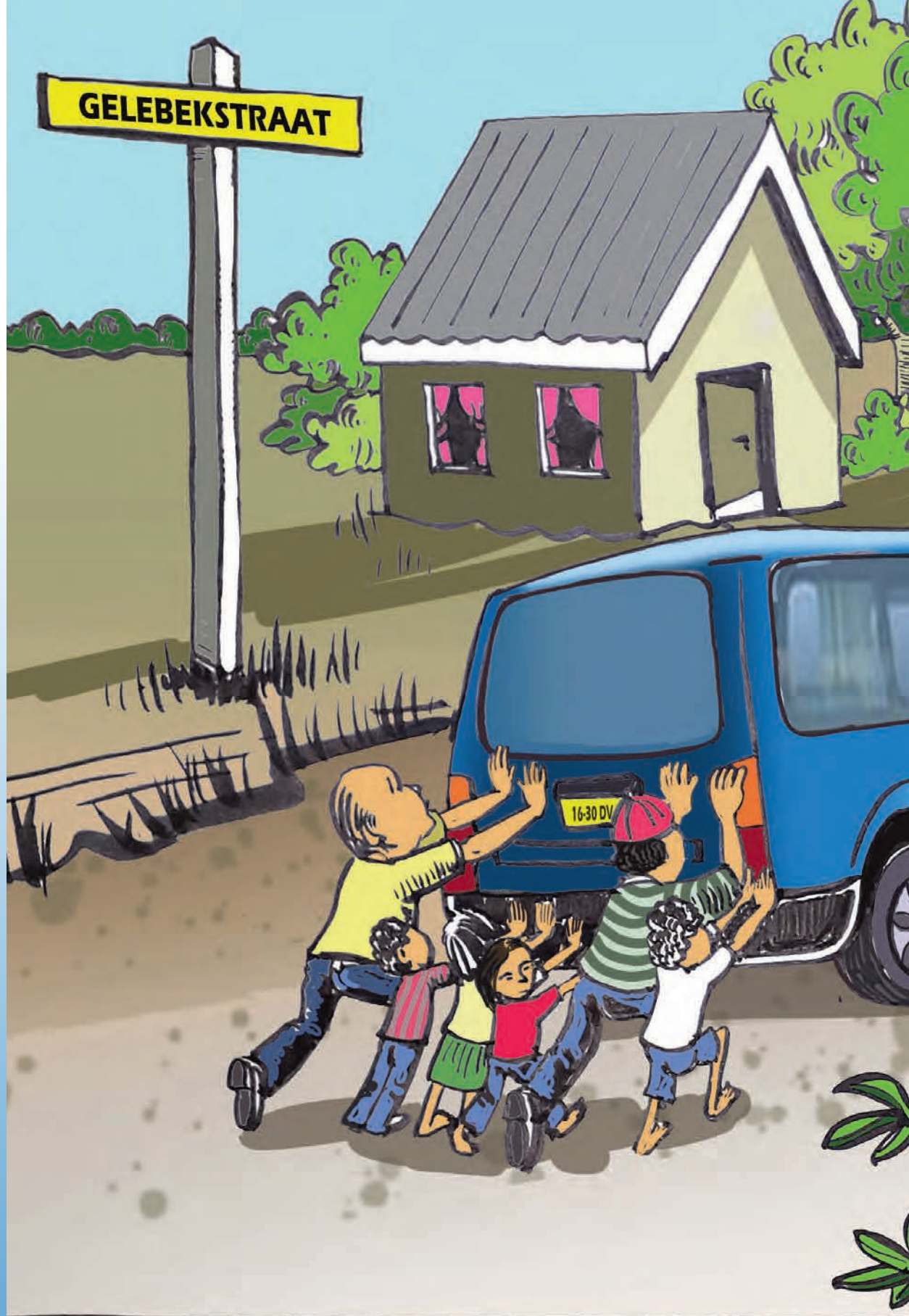
“Ze kunnen hem aan de wand hangen.”

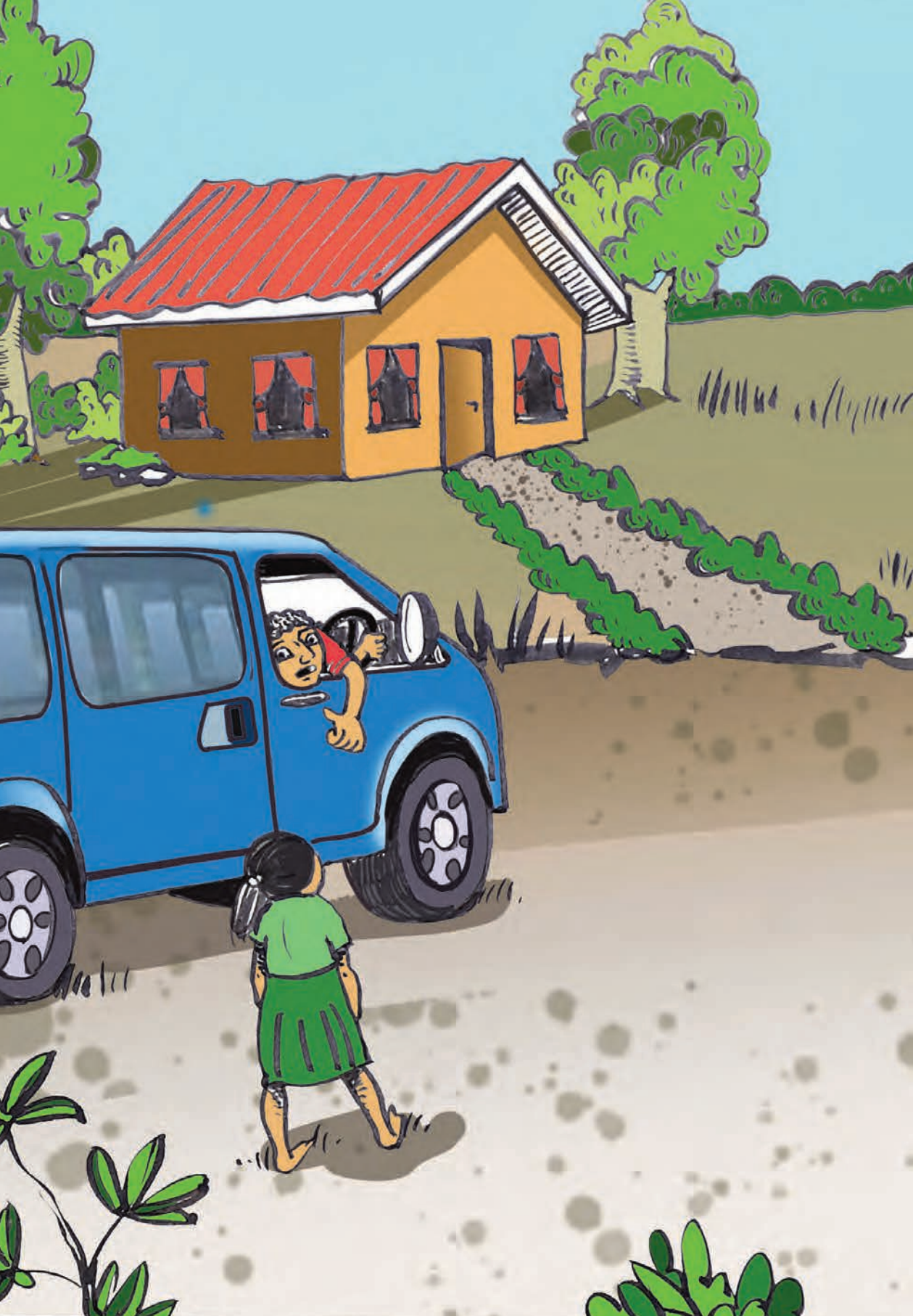
De mannen brengen de kunstwerken naar de auto van Robin.

Die staat op het pad voor het huis van August.

Het is tijd voor Robin om te gaan.

“Dag August. Tot de volgende maand!”







# 10 De bus van Humbert Lieuw

Humbert Lieuw woont in Groningen, in de Gelebekstraat.

Zijn buurman links heet baas Blom. Rechts woont vrouw Fransje.

Aan de overkant heb je de familie Sang-A-Meeuw.

Humbert Lieuw heeft een bus.

Daarmee brengt hij kinderen naar school.

Maar vandaag wil de motor niet starten.

Humbert draait de sleutel opnieuw om. Het gaat niet.

Vrouw Fransje staat op haar erf. Ze is nog niet goed wakker.

Ze onderdrukt een geeuw. Dan ziet ze Humbert in zijn bus.

“Probleempje, meneer Lieuw?” vraagt ze.

“Ja, dat zie je toch!” Humbert klinkt een beetje boos.

“Ik haal baas Blom,” zegt hij en loopt de straat op.

Hij tikt op het hek van de buurman.

“Baas Blom,” schreeuwt Humbert.

De deur gaat open. Daar is baas Blom.

“Ben jij het Lieuw? Waarom schreeuw je zo? Je brult als een leeuw.”



“De bus wil niet starten,” zegt Humbert.

“Help me even. Ik stuur en jij duwt.”

“Ik alleen?” vraagt baas Blom.

“Dat gaat niet lukken. Roep buurman Sang erbij.”

Humbert klopt aan bij het huis aan de overkant.

Meneer Sang-A-Meeuw komt helpen met zijn kinderen.

Humbert gaat achter het stuur zitten.

De buurmannen en de kinderen stoten.

“Vrouw Fransje, kom ook stoten!” roept buurman Sang-A-Meeuw.

Maar dat hoeft niet meer. De bus krijgt al vaart.

Humbert draait de sleutel om en geeft gas. De motor slaat aan.

“Hoera!” schreeuwen ze allemaal.

Humbert Lieuw toetert. Toetoetoetoet.

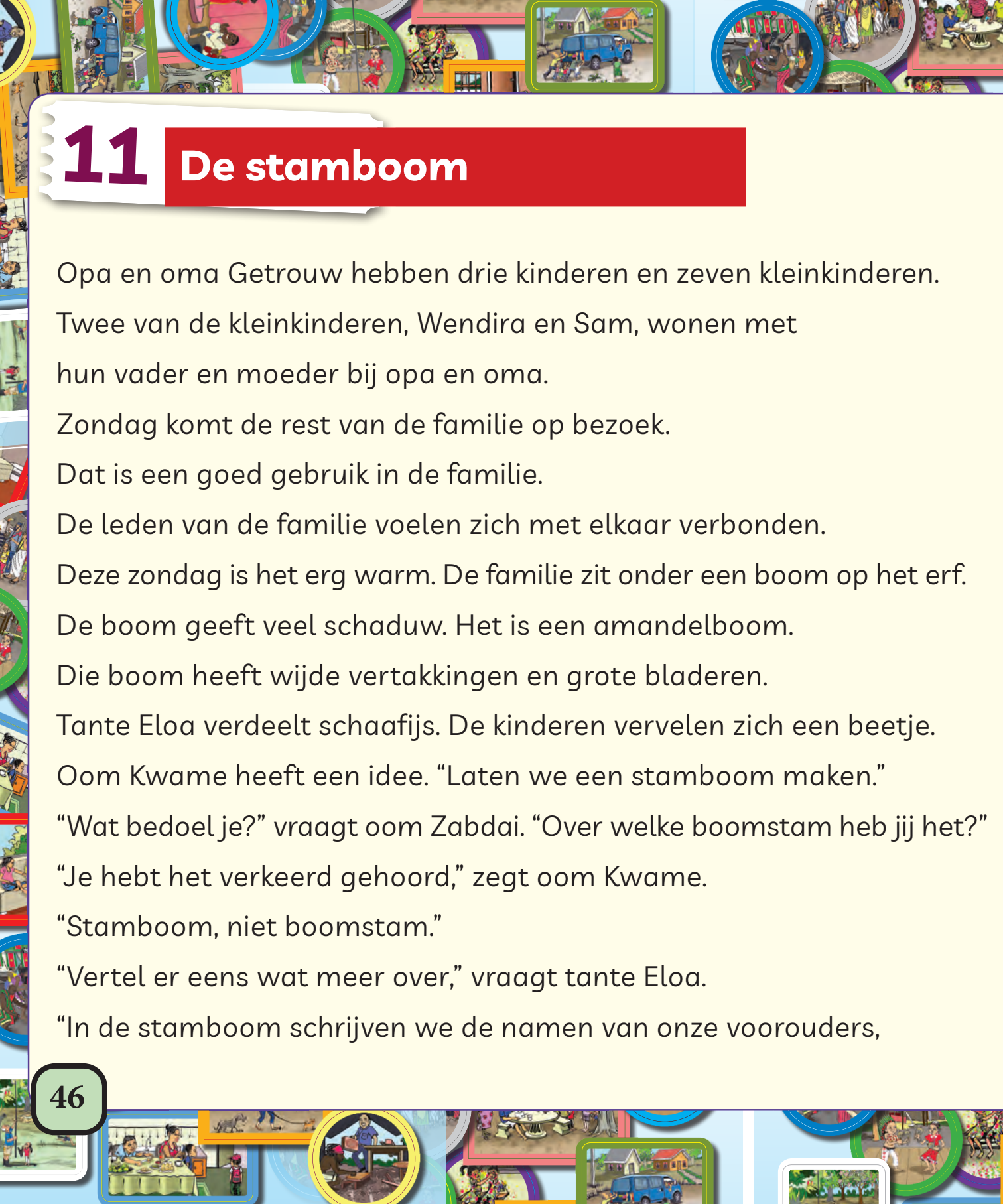
Hij gaat de hoek om, de Gelebekstraat uit.

Het is zes uur. De schoolkinderen wachten op hem.

Hij is nog net op tijd.







# 11 De stamboom

Opa en oma Getrouw hebben drie kinderen en zeven kleinkinderen. Twee van de kleinkinderen, Wendira en Sam, wonen met hun vader en moeder bij opa en oma.

Zondag komt de rest van de familie op bezoek.

Dat is een goed gebruik in de familie.

De leden van de familie voelen zich met elkaar verbonden.

Deze zondag is het erg warm. De familie zit onder een boom op het erf.

De boom geeft veel schaduw. Het is een amandelboom.

Die boom heeft wijde vertakkingen en grote bladeren.

Tante Eloa verdeelt schaafijs. De kinderen vervelen zich een beetje.

Oom Kwame heeft een idee. "Laten we een stamboom maken."

"Wat bedoel je?" vraagt oom Zabdai. "Over welke boomstam heb jij het?"

"Je hebt het verkeerd gehoord," zegt oom Kwame.

"Stamboom, niet boomstam."

"Vertel er eens wat meer over," vraagt tante Eloa.

"In de stamboom schrijven we de namen van onze voorouders,



hun partners en hun kinderen,” legt oom Kwame uit.

“De moeder van mijn oma was een lieve vrouw,” zegt opa.

“Haar naam moet zeker in de stamboom. Haar naam was Afi Kato, maar ze noemden haar Afootje.”

“Vertel eens wat over haar, opa. Was ze net als onze oma?” Wendira klimt bij opa op schoot.

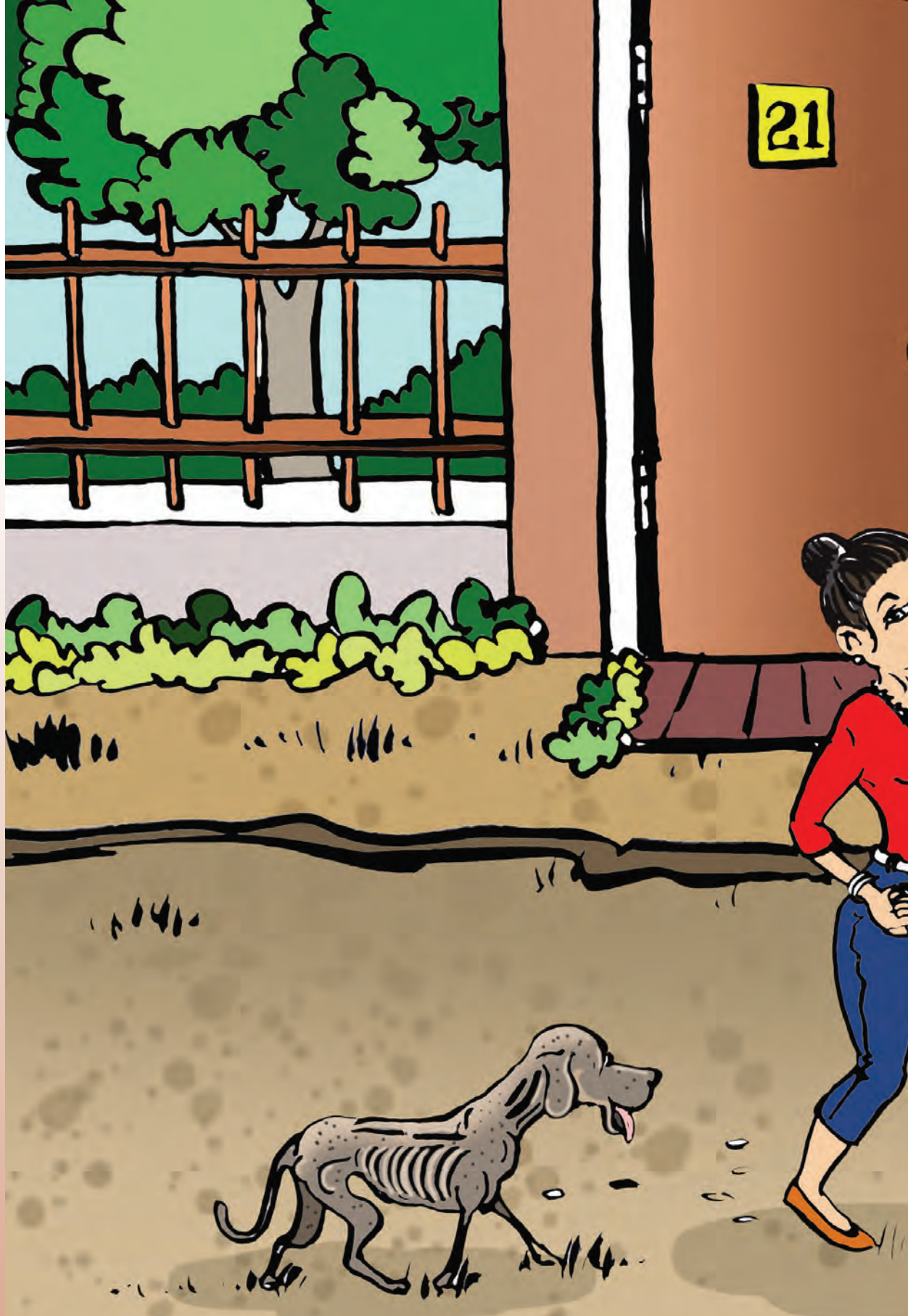
“Helemaal niet,” zegt opa. “Ze was wasvrouw. Ze droeg altijd een blauw met wit gekleurde angisa en daarop zette ze haar mand met kleren. Ze werkte hard. Met het geld dat ze verdiende, kon ze de school voor haar kinderen betalen. Al haar kinderen leerden goed. Mijn oma is juffrouw geworden. Ze gaf les op de Benjaminschool.”

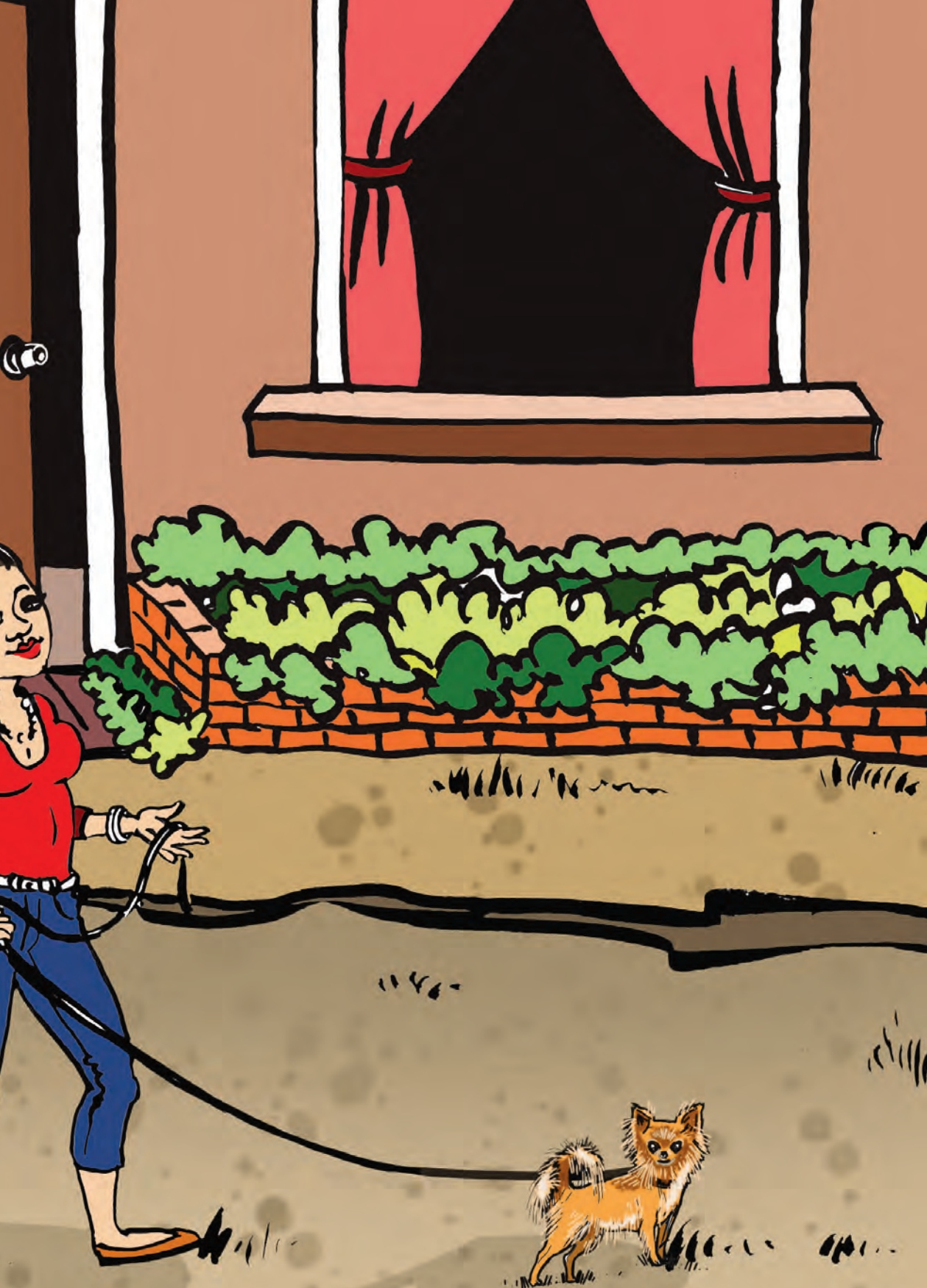
“Dat is onze school!” roepen de neven Don en Guno verrast.

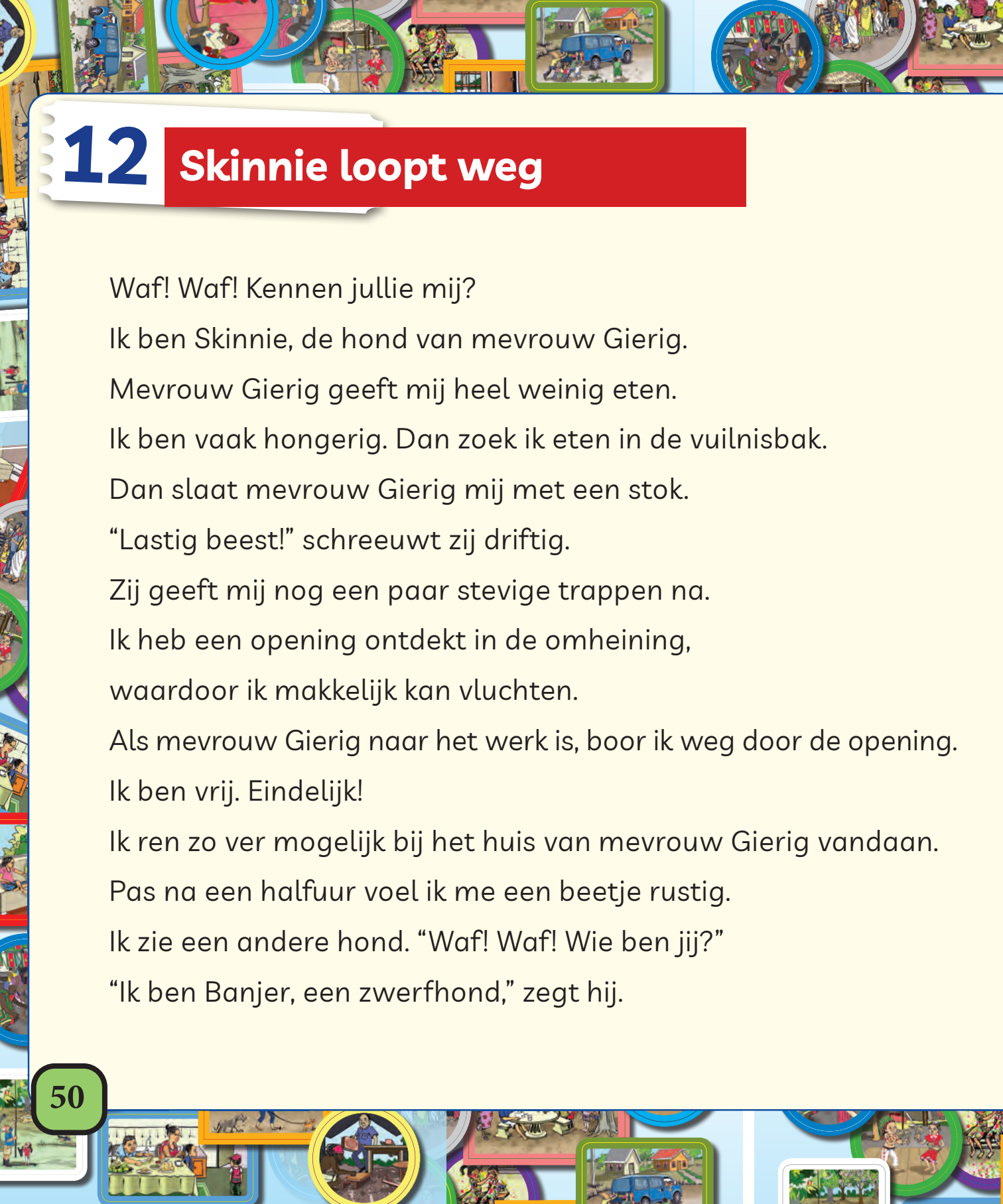
“Wisten jullie dat niet?” vraagt opa verbaasd.

“Volgende week gaan we door met de stamboom,” zegt oom Kwame.

“Er zijn nog een heleboel voorouders waarop we ook trots kunnen zijn.”







# 12

## Skinnie loopt weg

Waf! Waf! Kennen jullie mij?

Ik ben Skinnie, de hond van mevrouw Gierig.

Mevrouw Gierig geeft mij heel weinig eten.

Ik ben vaak hongerig. Dan zoek ik eten in de vuilnisbak.

Dan slaat mevrouw Gierig mij met een stok.

“Lastig beest!” schreeuwt zij driftig.

Zij geeft mij nog een paar stevige trappen na.

Ik heb een opening ontdekt in de omheining,  
waardoor ik makkelijk kan vluchten.

Als mevrouw Gierig naar het werk is, boor ik weg door de opening.

Ik ben vrij. Eindelijk!

Ik ren zo ver mogelijk bij het huis van mevrouw Gierig vandaan.

Pas na een halfuur voel ik me een beetje rustig.

Ik zie een andere hond. “Waf! Waf! Wie ben jij?”

“Ik ben Banjer, een zwervhond,” zegt hij.



Ik vertel hem dat ik weg ben gelopen van mijn bazin.  
“Dan ben je nu ook een zwervhond,” zegt Banjer ernstig.  
“Dat is moedig van je. Het leven op straat is moeilijk hoor.”  
Na een maand kan je mijn botten tellen.  
Dan zie ik op een dag Bella lopen.  
Ze heeft een prachtige pluimstaart.  
Ze wandelt met haar bazin  
Ik achtervolg ze tot hun huis. De bazin sluit de poort.  
Ik mag niet naar binnen.  
Toch blijf ik geduldig wachten.  
Dan gebeurt er een wonder.  
De bazin komt naar buiten met een bordje brokken.  
“Je bent zo mager,” zegt ze. “Je hebt zeker lang niet gegeten.”  
Vanaf die dag krijg ik elke avond eten van de bazin van Bella.  
Ik ben de gelukkigste hond van de hele wereld.

# COLOFON

**Auteurs:**

*Pearl Biervliet (tekst 1)*

*Ismene Krishnadath (tekst 2 tot en met 9, 11 en 12)*

*Tekst 10 is een bewerking van een verhaal van Anne Huits*

**Met ondersteuning van:**

*Cheryl Deyl, Henna Fung-Loy, Urmia van Leeuwaarde, Birgit Steurs*

**Illustraties:**

*Reinier Asmoredjo*

**Vormgeving:**

*Henk Derby*







